

Никитченко О.Е.

*кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНО-РЕЛІГІЙНИХ ВІДНОСИН В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ (РЕЛІЄЗНАВЧІЙ АСПЕКТ)

Після перемоги «революції гідності», в жорстких умовах гібридної війни і на тлі стрімкого падіння матеріального статку населення, необхідності боротьби з корупцією в усіх ланках державної влади, нагальним завданням здійснення багатьох реформ та інших негараздів і позитивних змін, що зазнала Україна за останній рік, проблема державно- конфесійних відносин не втрачає своєї актуальності.

Більшість населення нашої країни ототожнює себе зі однією з багатьох релігійних організацій, що зараз нараховує українська держава. Їх права у царині свободи совісті гарантовані Конституцією України (перш за все ст.

34, ст. 35) та іншими законами, та підзаконними нормами. Немає жодної політичної сили, за винятком на територіях, що окуповані, яка б у своїх програмах виступала проти релігійної свободи.

Якщо в одержанні незалежності релігійні організації не відіграли будь якої значущої ролі, то в протидії режиму, що впав минулого року, абсолютна більшість з них виступала на боці народу. Безумовно, що однією з мотивацій участі лідерів різних релігійних напрямків та рядових віруючих була й демократизація державно-конфесійних відносин. Усім, кому не байдужа ця тема, ми рекомендуємо книгу «Майдан та церква. Хроніка подій та експертна оцінка», видану Українською асоціацією релігієзнавців, в якій віддзеркаленні наслідки моніторингу подій зими 2013-2014 рр., що відбулися в Україні, після не підписання Україною угоди про асоціацію з Євросоюзом, коли українці вишли з мирним протестом проти політики влади [1].

Церковно-конфесійні стосунки у нашій країні вийшли дійсно на новий етап свого розвитку, що відображується і в побажаннях віруючих та у нових правових актах, відповідних основним напрямкам проекту Концепції «Про державно-конфесійні відносини» схваленої Всеукраїнською Радою Церков і релігійних організацій.

Але, з другого боку сама «концепція» ще не ухвалена Верховною Радою, отже усі недоліки державно-конфесійні відносин, які відмітили автори «аналітичної записки», що цитувалась у 1-ому параграфі залишилися. Усі ці

новітні юридичні документи суперечать закону України «Про свободу совісті та релігійні організації, та Конституції України ст.35 якої наполягає на тому, що церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа від церкви.

Вже у лютому 2015 року Всеукраїнська Рада Церков особливу увагу звернула на актуальні питання державно-конфесійних відносин, про що розповів директор Департаменту у справах релігій і національностей Міністерства культури України Андрій Юраш, та на релігійну ситуацію в Криму та на Донбасі в контексті військової агресії проти України.

В результаті обговорення цього питання, після тривалої дискусії Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій ухвалила Звернення про обов'язок допомоги у захисті Батьківщини.

«Заради спільної перемоги один нехай йде до війська, інший нехай посилено працює, допомагаючи армії як капелан, волонтер, у шпиталях, нехай допомагає родинам військовослужбовців, постраждалим мирним мешканцям Донбасу та вимушеним переселенцям», - йдеться у Зверненні ВРЦіРО.

Також глави Церков і релігійних організацій висловили негативну оцінку рішення Верховної Ради ліквідувати Національну експертну комісію з питань захисту суспільної моралі. Релігійні діячі особливо стурбовані тим, що парламентарі ухвалили відповідний закон без проведення широкого діалогу з суспільством та ігноруючи позицію релігійної спільноти» [2]. Особливо маємо підкреслити, що Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій стурбовані відсутністю діалогу з парламентом.

А ще 13 лютого цього року понад 70 народних депутатів України утворили міжфракційне депутатське об'єднання «За духовність, моральність та здоров'я України», повідомляє ІРС.

Мета міжфракційної групи була - об'єднати парламентарів навколо формування духовних цінностей в українському суспільстві. Також у її складі створюється експертна група з фахівців у різних галузях для підготовки законодавчих ініціатив, спрямованих на зміцнення моралі, духовного та фізичного здоров'я нації, а також на запобігання негативним явищам в українській державі.

Новою та складною проблемою для нашої держави є захист свободи совісті на тимчасово не підконтрольних територіях (адже переслідування там відбувається не тільки щодо різних релігійних груп та їх представників, але й вже щодо вчених - релігієзнавці).

Отже процес нормалізації, демократизації державно-конфесійних відносин лише починається, частина документів прийнята Верховною Радою в першому читанні, так що можливі й зміни, може і змістовні.

Література

1. Майдан і церква. Хроніка подій та експертна оцінка/Українська асоціація релігієзнавців/ За загальною редакцією д.філос.н. Филипович Л.О. і канд.філос.н. Горкуши О.В - К.: Самміт-книга, 2014.- 656с.: іл..

2. Депутати ВР об'єдналися в міжфракційну групу за духовність і моральність України/Режим доступу/ <http://religions.unian.ua/state/1049284-deputati-vr-ukrajini-obednalisya-v-mijfraktsiynu-grupu-za-duhovnist-i-moralnist.html>